

*Pansiyon Huzur**

Alper Yavuz

1 *Pansiyon Huzur* İçin Ön Bilgi

Pansiyon Huzur İrfan Yalçın'ın (d. 1934) ilk romanıdır. Bu roman 1974 yılında Milliyet Yayınları'nın Roman Yarışmasında ikincilik ödülü alır. O yılki yarışmada birincilik ödülü Vedat Türkali'nin *Bir Gün Tek Başına* adlı romanına verilir. Bu sıralama neye göre yapıldı bir bilgiye ulaşamadım ancak şunu söyleyebilirim: *Pansiyon Huzur* hiçbir bakımdan "ikinci" sayılabilecek bir yapıt değildir. Yapıt Türk Edebiyatı'ndaki gerçekçi geleneğin yüz akı örneklerinden biridir. Bu yazıda bunu göstermeye çalışacağım.

Pansiyon Huzur'da anlatılan olayların 12 Mart'ın hemen öncesinde geçtiği anlaşılmaktadır. Ana mekân Beyoğlu Tarlabası'ndaki bir pansiyondur. Romanda, dönemin toplumsal hareketlerinin pansiyonda kalanlar ve gelip giden konuklar üzerindeki etkisi canlı bir biçimde gösterilir. Pansiyon aslında Türkiye'nin 1960'ların sonu 1970'lerin başı dönemindeki durumunun bir portresidir.

İrfan Yalçın kitabın 1981 yılında Yalçın Yayınları'ndan çıkan baskısının girişine ilginç bir uyarı koyar. Burada romanın yayımlanmasından sonra kimi kişilerin roman karakterlerinin kendilerine benzediklerini söyleyerek onu rahatsız etmeye başladıklarından yakınır. Dahası bunlardan birinin davacı bile olduğunu ekler. İrfan Yalçın bu nedenle romandaki karakterlerin kurgusal olduğunu, gerçek kişilerle bir düşünülmemesi gerektiğini okura anımsatır. Bu söylentilerin nereden çıktığını görmek zor değil. Romanın anlatıcısı konumundaki Arif karakteriyle İrfan Yalçın arasında kimi benzerlikler bulunur. Arif gibi İrfan Yalçın da öğretmenlik yapmıştır. Arif Beyoğlu'nda bir kitapçı açar. İrfan Yalçın'ın da 1970'li yıllarda Beyoğlu'nda bir kitapçı açtığı özgeçmişinde belirtilir. Ne olursa olsun bir roman karakterini gerçek kişilere benzeterek yazarı suçlamanın kurgu mantığını anlamamaktan kaynaklandığı söylenmelidir. Roman, öykü, tiyatro oyunu gibi edebiyat yapıtları kuşkusuz gerçek kişi, yer ve olaylardan öğeler taşırlar ancak yazar bunları kurgulayarak, deyim yerindeyse, başka bir dünya yaratır. İrfan Yalçın'ın da *Pansiyon Huzur*'da böyle yaptığı açıktır.

*Bu yazının yayın bilgisi şöyledir: Alper Yavuz (2022). "*Pansiyon Huzur*". İçinde: *Romanda Estetik Kalkışma - 4. 12 Mart - 12 Eylül Sonrası (1971 - 1990) Toplumsal Değişimin Romanlara Yansıması*. Ed. Sayıl Cengiz Gündoğdu. İstanbul: İnsancıl Yayınları, ss. 9-31.

2 Dil ve Anlatım

Roman birinci tekil bir anlatımla ilerler. Olayları Arif'in başından geçeneri anlatması olarak okuruz. Böyle olunca Arif bize yalnızca kendi gözlemlerini değil başka karakterlerin tanıklıklarını da aktarır. Bu tanıklıklar zaman zaman kuşku yaratır. Arif kendisine anlatılan birçok şeyin doğruluğundan emin olamaz. Örneğin Ayla'nın geçmişi ile ilgili anlattığı olaylar, İnci'nin eski sevgililerini betimleyişi gerçeklerle örtüşüyor mu belirli değildir.

Romanın her bir sahnesi kısa sayılabilecek bölümlere ayrılmıştır. Bir sinema filmine çekilmek istenirse romanın senaryolaştırma uygun bir yapıda olduğunu söyleyebiliriz.

Roman akıcı ve güzel bir Türkçeyle yazılmıştır. Karakterler toplumsal konumlarına uygun olarak argo ve küfür içeren sözler kullanırlar. Halk deyimleri de sık sık geçer. Kimi örnekler şunlardır: "dil kırmak", "ışmar etmek", "benildemek", "ağulamak", "aynı tavanın balığı olmak", "tentürdiyot gibi çay".

3 Karakterler

Romandaki ana karakterler romanda görülme sıralarına göre şöyledir:

Arif Eski bir öğretmendir. Romandaki olayları onun gözünden görürüz. İyi bir gözlemci olması romanın gerçekçi yapısı için temel önemdedir. Pansiyona yerleştikten sonra Beyoğlu İstiklal Caddesi'nden Sıraselviler Caddesi'ne çıkan sokakta bir kitapçı açar. Sol dünya görüşüne yakındır. Devrimci öğrenciler ona saygı gösterirler. Geçmişle ilgili pek bir şey öğrenemeyiz. İkili bir konuşmada evli olduğunu söyler ancak eşi nerededir bunu belirtmez.

İnci Akyurt Tarlabası'nda kiraladığı dairesini pansiyon olarak işletir. Bu pansiyonun adı olan "Pansiyon Huzur", çoğunlukla İnci'nin neden olduğu huzursuzluklarla karşıtlık içindedir. İnsanlarla kolayca kaynaşan saf bir kişiliktir. Varlıklı bir aileden geldiğini söyler ancak ailesiyle ilgili anlattıkları kuşkuludur. Orta ikiye kadar okumuştur. Parasız, yoksul ve çoğunlukla açtır. Açlık onun davranışları üzerinde belirleyici rol oynar. İnci bir yandan da zengin olma, sınıf atlama hevesindedir. Çocuk pijaması yapıp ihraç ederek zengin olabileceğini düşünür. Bütün umudu budur. Bununla birlikte çalışmayı sevmez. Buna gerekçe olarak geçmişte nevrasteni¹ geçirmiş olmasını söyler. Pijamaları başkasına diktirip kendisini patron olarak görmek ister. İnci'nin geçmişte çok sayıda sevgilisi olmuş. Sevgililerini "1", "2",

¹Bir tür sinir hastalığı.

“3” biçiminde numaralarla anar. 13. ve son sevgilisi olduğunu söylediği Azmi adında biriyle evlenmiş. Ondan Çetin adında bir oğlu var. Azmi'nin erken bunama nedeniyle Almanya'da bir klinikte yattığını söyler. Azmi'nin ailesi Çetin'i de hem okuyup hem de çalışması için Almanya'ya göndermiş. İnci oğlunun kendisini arayıp sormamasına çok içerler. İnci'nin 11. sevgilisinden de küçük yaşta hastalanıp ölen bir kızı olmuş.

Matbaacı Ali Kendi işini yürütürken iflas etmiş. Bu nedenle ailesiyle de arası bozulmuş. Ara ara pansiyonda kalır. Ürkek biridir. Geçmişte Beşiktaş'ta futbol oynadığını söyler. İnci'den yardım görür ancak bir yandan da İnci ona eziyet etmekten hoşlanır. Ona “köpeğim” diye seslenip başkalarının önünde köpek taklidi yaptırır. İnci Ali'nin kendisine âşık olduğunu düşünür.

Boyacı Ahmet Erzincan'dan gelmiş. Ayakkabı boyacısı. Eşi pavyonda çalışır. Ahmet'ten daha çok kazandığı için onu küçümser. Pansiyona yeni taşındığında İnci'ye yiyecek getirmiş. Böylece tanışmışlar. Ahmet pansiyonda yerleri siler, odunları taşır. İnci onun kendisine âşık olduğu için bu işleri karşılıksız yaptığını düşünür.

Ermeni marangoz Haçik Pansiyonun bulunduğu apartmanda bir marangozhanesi var. İnci ondan kendisine bir terzi masası yapmasını ister. İnci istediklerini yaptırabilmek için ona cilve yapar.

Banka müfettişi Nuri Daha önce iki yıl pansiyonda kalmış. Sonrasında ara ara pansiyona uğrar ancak gece kalsa bile para vermez. İnsanlar üzerinde güç kullanmayı seven bir kişiliği var. Komünizme karşı. Toplumsal sorunların ahlak eksikliğinden kaynaklandığını düşünür ancak bu ahlakçılığını kendi yaşamını değerlendirirken bir kenara bırakır. İnci müfettişin de kendisine âşık olduğunu düşünür.

Mösyö İzak Kumaş fabrikaları olan zengin bir Yahudi tüccar. Çalışmayı över. İnci'ye de çalışırsa kazanacağını öğütler. Ona kumaşlar verir. Parasını pijamaları sattıktan sonra ödemesine izin verir. İnci ona da cilve yapar.

Umut Pansiyonda kalan devrimci bir öğrenci. Ailesi Sivas'tadır. Arif'e kitapçı dükkânında yardım eder ancak bir yandan da ticaretin haksızlık olduğunu düşünür. Okulu asıp devrimci eylemlere katılır. Burarlarda polisten sık sık dayak yer.

Sayıştay üyesi Mahmut Eskiden bir süre pansiyonda kalmış. Yeniden geldiğinde para vermeden kalır. O da müfettiş gibi anti-komünisttir.

Ayla Akhisarlı. Geçmişte dikiş öğretmenliği yapmış. Geçmişinde travmatik olaylar yaşamış. Abisi iş kazasında ölmüş. Babası bu olaydan çok

etkilenmiş. Annesini dövmeğe başlamış, sonrasında da kendini öldürmüş. Evlendiği adam kız olmadığı gerekçesiyle dövüp aç bırakmış. O da evden kaçmış. Pansiyona yerleşir. Başına gelenlerden sonra en büyük korkusu pansiyondan atılmaktır. Yaşadığı olaylar psikolojisini bozmuş. Olur olmaz güler. Uygunuz tepkiler verir. Bu nedenle geçmişte klinikte yatmış. Ayla'nın parası olmadığı için İnci ona pansiyonda ayak işleri yaptırır. Arada döver. Ayla kimi zaman ortadan kaybolur. İnci onun para için erkeklerle birlikte olduğunu düşünür.

Kaptan Nazif Uzun yol kaptanı. İnci'ye yurt dışından hediyeler getirir. İnci onu sevgilisi gibi görür. İnci evlenmek ister ancak Kaptan nişanlı olduğunu söyleyerek bu isteği geri çevirir. Utangaç biridir. Ezilmeye, horlanmaya alışmış. Cinsel sorunları var. İnci bu nedenle onu sık sık aşağılar.

Kemal Umut'un devrimci işçi arkadaşı. Beraber bildiri dağıtırlar. Kemal bir partide örgütlü. Kimi günler pansiyonda kalır. Müfettiş ve Sayıştay üyesinin tersine kaldığı günlerin parasını öder. Fabrikadaki işini aksatınca oradan atılır. Bunun üzerine sabahları halde yük taşıyıp öğleden sonraları parti işlerine yardım etmeye başlar. Bir yandan da çok okur. Kemal devrimci savaşım uğruna eşini ve çocuğunu yüzüstü bırakmış. Onların durumuna üzülür. Evlendiği için pişmandır. Evlenince bir tek kadın ve bir tek çocuğu kurtarabildiğini oysa ülkede kurtarılmayı bekleyen çok kadın ve çocuk olduğunu düşünür. En sonunda bir fabrika önünde bildiri dağıtırken patronun adamlarınca öldürülür.

Trafik amiri Saim Ara ara pansiyona uğrayıp ehliyet sınavlarından aldığı rüşvetle dolu çantayı gösterir. Kendi üstündekilerin de rüşvet aldığı bu nedenle şikâyet edilmekten korkmadığını söyler. İnci'ye o paradan hiç vermeyecek kadar da eli sıkı birisidir.

Ev sahibi İhsan Doktor. Muayenehanesi var. İnci'nin en çok korktuğu kişi. O da toplumcu düşünceye karşıdır. Pansiyonda Umut'un esprili bir biçimde "Bütün toplumlulara günaydın!" demesi bile onu rahatsız eder. Ona yaşınız daha küçük, bu yaptıklarınız iyi şeyler değil, "Hayata ters şeyler yapma." uyarısında bulunur.

4 Öрге

Bir romanın ya da daha genel söylersek bir edebiyat yapıtının temelinde yazarın yarattığı karakterler yer alır. Başka sanat yapıtlarında bu böyle olmak zorunda değil. Örneğin resimde, içinde insan bulunmayan doğa tabloları, natürmortlar görebiliriz ancak içinde insan olmayan bir edebiyat

yapıtı bulamayız. Hayvan dünyasında geçen fabllarda bile aslında kişi-
leştirme yoluyla karakterler yaratılmış olur. Roman yazarları anlattıkları
olaylar aracılığıyla karakterlerini tanımamızı amaçlarlar. Gerçekçi bir ro-
man söz konusu olduğunda yazarın anlatacağı olaylar konusunda seçmeci
olmasını bekleriz. Bunlar karakterlerin kuruluşuna katkı yapan olaylar ol-
malıdır. Bir romanda örge, temel olarak, anlatılan olaylar aracılığıyla ka-
rakterlerin nasıl kurulduğudur. *Pansiyon Huzur* örge bakımından çok ba-
şarılı bir çalışmadır. Aşağıda *İtke* bölümünde karakterleri harekete geçiren
tekil etmenler daha ayrıntılı yer alacak ancak şimdilik romandaki karak-
terler üzerinde belirleyici olan kimi genel örge öğelerine bakalım.

Romanda insanların yoksulluk nedeniyle çaresiz kaldıklarında nasıl en
kabul edilemez şeyleri bile yapabildiklerini gösteren sahneler karakterle-
rin kuruluşu açısından önemlidir. Buna bir örnek, İnci'nin Ali'den köpek
taklidi yapmasını istemesidir. Ali İnci'ye yaranmak için bunu yapar. Arif
bu durumu yadırgar. İnci ise Ali'nin nasıl bu duruma geldiğini şu sözlerle
açıklar: "Açlık nedir bilmezsin sen. Aç adam her şey yapar. Aç kal bakalım
şöyle dört beş gün. Aç bıraksınlar seni... Değil havlamak hırlarsın bir dilim
ekmek için. Ali de öyle işte." (s. 17) Yine bir başka bölümde İnci geçmişte
kızının hastalığını tedavi ettirebilmek için hiç tanımadığı bir adamla para
karşılığı ilişkiye girdiğini öğrenerek anlatır. Geçmişte birçok erkekle ilişkisi
olduğunu ancak hiçbirisiyle yalnızca para için birlikte olmadığını söyler. İnci
bunu nasıl yaptığına üzerinden yıllar geçtikten sonra bile şaşırır. Bu olay
İnci'de derin bir iz bırakmıştır.

Romanda yoksul ancak işçi sınıfı sayılamayacak İnci, Ahmet, Ali gibi
çoğunlukla aldıkları yardımlarla geçinen karakterlerin dönüşüme kapalı
olması örgenin önemli bir ögesidir. Bunlar yaşadıkları zorluklarla ilgili
Arif, Umut gibi aydın karakterlere sorular sorarlar ancak verilen yanıtlar
onları ikna etmez. Şansları yaver gitse zenginleşebileceklerini düşünürler.

Romanda karakterlerin nasıl incelikli kurulduğunu, onların karikatür-
leştirilmediğini gösteren iki olay şudur: Umut Arif'e kitapçı dükkânında
yardım etmektedir. Bir gün pansiyona dönmek üzere beraber dükkândan
çıktıklarında yerde yatan çok yaşlı bir dilenci görürler. Ona yaklaştıkla-
rında dilenci Umut'un elini öper. Bu sırada zabıta üniformalı biri gelip di-
lencinin cebindeki bütün parayı alır. Bu olay Umut'u çok etkiler. Ertesi
gün Arif ve İnci'ye olay üzerine bütün gece düşündüğünü söyler. Arif ve
İnci daha görmüş geçirmiş kişiler olarak bu olayda hem dilencinin hem
de zabıta üniformalı kişinin rol yaptıklarını söyleyip Umut'un duygulan-
masını gülerken karşılarlar. Bu olayda Umut'un diğer konularda da görülen
saflığı ve iyi niyetliliği görülür. Bir diğer olay ise Boyacı Ahmet ile ilgili-
dir. Ahmet kendisine eziyet edilmesine alışık bir karakterdir. İnci onu sık
sık söver. Bir keresinde herkesin önünde yüzüne tükürür. Bütün bunlara
tepkisiz kalan Ahmet'i bir olay derinden yaralar. Kendisinden haraç iste-
yen Siirtli kabadayı onu kızı Esmer'in gözü önünde döver. Bu olayı Arif ve
Umut'a anlatırken Ahmet göz yaşlarına boğulur. Gurur duygusunu bütü-

nüyle yitirmiş olduğu düşünülebiyecek bir karakterin iç dünyasında nasıl duyarlılıklar taşıdığını bu olayla görürüz.

Kemal romanının ana karakterlerinden biri olmasa da gerçekçi bakış açısıyla örge açısından önemlidir. İnci'nin bütün neşeli ve yaşam dolu görünüşüne karşın onun içinde bulunduğu çıkmazı en iyi Kemal görür. İnci'nin sonunda kendini öldüreceğini söyler. Umut buna tepki gösterir ancak sonunda Kemal haklı çıkar.

5 Nesnelere Birliđi

Bir şey ya da düşünce farklı noktalarda okurun karşısına çıkararak öykünün ilerlemesine katkıda bulunuyorsa ona romanın bir nesnesi diyebiliriz. *Pansiyon Huzur*'daki belli başlı nesne kullanımları şöyledir:

Pijama İnci çocuk pijamaları diktirip İtalya'ya Fransa'ya satıp zengin olma hayalleri kurar. Zengin olacağım, züğürtlükten kurtulacağım, der. Bunlar İnci'nin umudunun simgesidirler. Arada pijama işini becerip beceremeyeceğinden endişe ettiğinde başkalarından onay ister. Arif onu sık sık destekler. Kaptan ve komşusu Rum kadın bu işi beceremeyeceğini söyleyince çok morali bozulur. Pijama işini başarmak için Tanrı'ya dua eder. Ayla onun geceleri bile pijama diye sayıkladığını söyler. Pijamalarına büyük özen gösterir. Satılmasından ümidini kesince ağlamaya başlar. Arif bu durumu elde olan her şeyin yitirilmesinden daha acı bulur. İnci'nin umutları yok olmuştur. En sonunda kendini öldürmeden önce pijamalarını kırpık kırpık eder.

Açlık Açlık romanda belirleyici kavramlardan biridir. Birçok davranış açlıkla açıklanır. Örneğin yukarıda alıntılanan bölümde Ali'nin neden köpek taklidi yaptığını İnci onun açlığıyla açıklıyordu. Başka bir yerde Umut'un ağzından "Açlık korkusu açlıktan beter." sözlerini duyarız. Umut İnci'ye neden yardım ettiğini de açlık korkusunu ilk kez bu kadar yakından gözlemlemiş olmasının kendisinde bıraktığı etkiyle açıklar. İnci karakterinin kuruluşunda da açlık temel önemde bir kavramdır. Örneğin İnci Ayla'yı döverek evden kovup Umut'u ihbar ettikten sonra yaptığı kötülöklere kendisi de üzölür. Bütün bunları açlık nedeniyle yaptığını söyler. Başka bir yerde aç olunca kendini daha yalnız hissettiğini dile getirir. İnci açlığını zaman zaman alaya da alır. Küflü ekmek yerken penisilinin hastalıklara iyi geldiğini söyler.

İnci'nin gözleri Romanda İnci'nin geçmişinin ve duygularının gözlerine nasıl yansıdığını gösteren çok sayıda örnek bulunur. Arif, İnci ile ilk karşılaşmaları için şöyle der: "Korktum. Gözleri böylesine perişan bir insan görmemiştım ömrümde hiç. Öyle bir bakışı vardı ki

bana, yüzümü ezberliyordu sanki.” (s. 9) Bir başka yerde İnci'nin geçmişte yaşadığı zorlukların gözlerine nasıl yansıdığını şöyle dile getirir: “İçimden ‘N’olmuş bu gözlerine senin?’ demek geliyordu. Tuhaf bir duyguya kapılmıştım. Sanki kalabalık bir yerde gözlerini düşürmüştü de, binlerce insan basa basa onların üstünden geçmişti. Sonra da o, bu ezilmiş, parçalanmış, pörsümüş iki gözü yerden alıp göz çukurlarına doldurmuştur bastıra bastıra. Belki de bin yıl, on bin yıl yaşamış bir insanın gözleri olabilirdi böyle.” (s. 11) Sonrasında İnci pijama dikme işinde ilerleme kaydedip gazeteye ilan verir. Başvuranlarla görüşür. Bu süreçte kendisine olan saygısı artar. Arif bu durumu, İnci'nin gözlerinin eskisi kadar perişan görünmemesiyle dile getirir. İnci kendisiyle evlenmesi için Kaptan'a yalvarır. Bütün çaresizliğiyle ne isterse yapacağını söyler. Kaptan oralı olmaz. İnci bunun üzerine Arif'e, Arif'in deyimiyle “çürümüş gözlerle” bakar. Umut da İnci'nin gözlerinin neyi anlattığının farkındadır. Onları açlık korkusuyla dolu iki kuyuya benzetir. Böylesini hiç görmediğini söyler.

Romanda yukarıda belirtilen nesnelere birlikli kullanımları çok dikkat çeker. Pijama, açlık ve İnci'nin gözleri birer nesne olarak neredeyse romanın ilk sahnesinden son sahnesine kadar ara ara karşımıza çıkar. Öykü bunlar üzerinden ilerler. Bunlar dışında da birlikli kullanılan çok sayıda nesne vardır. Bir örnek şudur: Sayıştay üyesi pansiyonu ziyaret ettiği günlerden birinde bir anda ortadan kaybolur. İnci onu ararken tuvalet kapısının deliğinden bakar ve onun masturbasyon yaptığını görür. Diğerlerini de çağırıp gösterir. Sayıştay üyesi yanında gazetenin bir parçasını da kesip girmiştir tuvalete. Sonrasında bu kesik gazete Sayıştay üyesine bir şantaj nesnesine dönüşür. Sayıştay üyesi pansiyondakileri rahatsız edecek şeyler söylemeye başladığında İnci o gazeteyi hâlâ sakladığını ona anımsatır.

6 Çatışma

Yapıtta karakterler arasında çok sayıda çatışma yaşanır. Bunlardan biri Kemal ve Umut arasındaki çatışmadır. Umut daha insancıl bir karakterdir. Kemal ise daha katıdır. Bu farklılık aralarında sık sık tartışmaya neden olur. Kemal Umut'un İnci'nin pijama işine yardımlarını duygusal ve feodal bir tutum olarak nitelendirir. Ona göre bireyi değil toplumu kurtarmak gerekmektedir. Umut İnci'deki açlık korkusunu gözlemlemesinden dolayı ona yardım etme isteği duyduğunu söylerken Kemal Umut'a sık sık İnci gibi açlık çeken milyonlar bulunduğunu anımsatır. Umut sosyalizme daha duygusal, daha vicdani bakar. Buna karşılık Kemal'in sosyalizm anlayışı bütünüyle ussal ve kuramsaldır.

İnci'nin küçük burjuva davranışları Kemal ve Umut'un kendi aralarındaki konuşmalarda sıklıkla gündeme gelir. Kemal İnci'yi tipik bir küçük burjuva olarak nitelendirir. İnci gibi küçük burjuvalara karşı güçlü bir kin

ve nefret duyduğundan söz eder. Umut ise Kemal'in İnci'nin davranışlarını açıklarken açlık ve ölüm korkusunu göz ardı ettiğini belirtir. İnci pansiyona telefon bağlatmak ister. Kemal bu olayı onun yiyeceği ekmeği yokken telefon peşinde koşması olarak alaya alır. Umut ise onun insanlardan korktuğu için kendini güvende hissetmek amacıyla telefon almak istediğini savunur. Kemal Umut'un İnci konusunda aşırı iyimser bir bakışı olmasını eleştirir. İnci gibi bir küçük burjuvanın kendine yararlı olandan başka kimseyi düşünmeyeceğini söyler. Kemal bu görüşünde haklı çıkar. İnci Umut'u polise ihbar eder.

Kemal ve Umut arasında siyasi anlaşmazlık da vardır. Umut MDD (Milli Demokratik Devrim) çizgisindeki bir öğrenci örgütündedir. Kurtuluş Savaşı benzeri bir hareketin gerekliliğini savunur. Kemal ise SD (Sosyalist Devrim) çizgisindeki bir partinin üyesidir. İşçi sınıfı önderliğinde bir kavgadan yanadır. Aralarında bu ayrım nedeniyle de tartışmalar çıkar.

Bütün bu çatışmalara karşın Kemal ve Umut birbirlerini severler. Bir tartışma sonrası Kemal Umut'u saçlarından öper. Kemal'in ölümü üzerine Umut büyük üzüntü duyar. Mezarına gidip karanfil bırakır, onun sevdiği şiiri okur, mezar taşını öper. Bu davranışları devrimci arkadaşları romantiklik olarak nitelendirilir. Umut'un çatışması Kemal'in ölümü sonrası da Kemal gibi tutum alanlarla sürer.

Yapıtta bir başka çatışma örneği Sayıştay üyesi ile Umut ve Arif arasında görülür. Sayıştay üyesi anti-komünist sözler söyleyince Umut toplumcu bir düzen kurulunca onu da bu yanlış düşüncelerden kurtarmış olacağını söyler. Tartışma sertleşir. Sayıştay üyesi Umut'un üzerine yürür. Arif araya girer. Bu kez o, Sayıştay üyesiyle kavga etmenin eşiğine gelir. Bir başka sahnede eylemler sırasında yaralanmış bir devrimci öğrencinin öğretmen babası oğlunu sormak için pansiyona gelip Umut'u bulur. Bu sırada Sayıştay üyesi de oradadır. Öğretmen babayı oğlunu iyi yetiştiremeyip anarşist olmasına neden olmakla suçlar. Ülkenin durumuyla ilgili "Çalışan insan aç kalmaz!" deyince öğretmen baba çalışan insanların Türkiye'de nasıl aç kaldıklarını anlatır. Yetiştirdiği çocuktan gurur duyduğunu söyler. Bu sözlerden sonra pansiyondakiler Sayıştay üyesine sert tepki gösterirler. Kimse onun düşüncelerine destek vermez.

Benzer bir tartışma Müfettiş ile Arif arasında geçer. İnci de konuşmaya karışır. Müfettiş sürekli toplumdaki ahlak eksikliğinden yakınınca İnci ona geçmişte kendi yaşamıyla ilgili anlattıklarını anımsatır. Müfettişin babası tapuda rüşvet alarak oğlunu okutmuş. İnci'nin bu sözleri müfettişi çok rahatsız eder, Arif, Umut ve Kemal'i göstererek İnci'ye onların arasında kala kala komünist olduğunu söyleyip çıkar gider. Bu durum İnci'yi hem korkutur hem de sevindirir. "Ben de sosyalistim, ne var yani?" demeye başlar ancak bir yandan da Kemal'in yaptıklarının duyulması durumunda kendisini pansiyondan atacaklarından korkar.

Bir başka dikkat çekici çatışma Kemal ve eşi Fatma arasındadır. Bir sahnede Kemal Fatma'ya bir mücadeleye giriştiğini ve ailesini sevmesine kar-

şın boşanmak istediğini söyler. Fatma'ya işe gir çalış, yeniden evlen diye öğüt verir. Fatma bu sözlere çok bozulur, ona "Senin sosyalistliğin çoluğu çocuğu sokakta bırakmak mı?" diye sorar. En sonunda kızar ve Kemal'in yüzüne tükürür. Kemal bütün katılığına karşın Fatma'yı da haklı bulur. Onun sözleri Kemal'i derinden etkiler. Bir arada kalmışlık duygusu yaşar. Kendi durumunu sapsız, iki yanı da keskin, kanatan bir bıçağa benzetir.

Yapıttan daha küçük çaplı çatışma örneklerinden biri İnci ve Ayla arasındadır. Bu daha çok tek yanlı bir çatışmadır. İnci Ayla'yı pansiyondaki erkeklerden kıskanır. Bir sahnede kendisi uyurken Arif'in Ayla ile ilişkiye gireceğinden kuşkulunup odaları denetler. Bir başka yerde Sayıştay üyesi Ayla'ya ilgi gösterince kızar.

Romanda karakterler kendi kendileriyle de çatışma yaşarlar. İnci'nin değişken kişiliğinin nasıl bu türden bir çatışma yarattığını gösteren örnek bir sahne şudur: Hamamcının oğlu İnci'ye para karşılığı cinsel ilişki teklif eder. İnci bunun üzerine ortalığı ayağa kaldırır. Sonra hamamcı 200 lira verince olay yatışır. İnci parayı alınca önce mutlu olur. Sonrasında Arif "Pis herifler bunlar." deyince aldığı paradan iğrenip sobaya atar. Ancak hemen peşinden bu yaptığından pişman olup paraları sobadan çıkarmaya çalışır.

Arif de kendi kendisiyle çatışma yaşar. Pansiyonda huzursuzdur. Ayrılmak ister ancak bir yandan da oraya tuhaf bir bağlılık duyar. Bırakıp gidemez.

7 Canlandırma

Bir romanda canlandırma, anlatılanların okurun imgeleminde bir film sahnesi benzeri bir görüntü oluşturmasıdır. Romanda canlandırmalar işlevli olmalı, öyküye bir katkı yapmalıdır. *Pansiyon Huzur*'dan çok sayıda güzel canlandırma örneği verilebilir. Örneğin romanın girişinde Arif emlakçıyla birlikte tutacağı pansiyonu görmeye gelmektedir. Bu sırada önce pansiyonun sokağını, apartmanı, pansiyonun yer aldığı dairenin girişini ve Arif'in kalacağı odayı onun gözünden görürüz. Yazar birkaç sayfalık canlı betimlemelerle öykünün geçtiği mekânı okura tanıtır. Sokakta bul karayı al parayı oynanmaktadır. Yedi sekiz yaşlarında bir kız sigara içip küfretmektedir. Pansiyonun bulunduğu yapı beş altı katlı, kapkara, duvarlarından rutubet sızan bir yapıdır. Apartmanın girişinde duvarlarda sidik izleri görülür. Keskin bir amonyak kokusu vardır. Apartman karanlıktır. Arif elektrik yok muydu diye sorunca böylesi bir apartmanda elektrik olmasını beklemenin anlamsızlığı emlakçının Arif'e kızıp derin derin solumasına neden olur. Pansiyon girişinde kuralları gösteren yazılar asılıdır. İnci pansiyonunu ciddi bir kurum olarak göstermek amacıyla bunlara başvurmuştur ancak ayrıntılar bize bu amaca ulaşamadığını gösterir. Paspasa ayağınızı silin yazar, ancak ortada bir paspas yoktur. Pansiyona en geç saat 12'de girilebileceği anlatılırken geç gelenler için "yallah otele" denir. Buna karşı-

lık başka bir kural yazısının sonu “mersi” diye biter. Pansiyondaki eşyalar Arif’e yorgun, soluk soluğa insanlar gibi görünür.

Yapıtta başarılı bir başka canlandırma örneği şudur: Bir gün müfettiş, matbaacı Ali’ye durup dururken tokat atar. Ali hiçbir tepki vermez. Arif ise müfettişe karşı çıkıp onunla dövüşmek istediğini söyleyince müfettiş geri adım atıp özür diler. Kendisinin tokat atma bağımlısı olduğunu öne sürer. Yedek subayken alıştım, artık rüyalarım da bile insanlara tokat atıyorum, der. Arif’in karşı çıkmasıyla İnci de tutumunu değiştirir. Önce müfettişe eline sağlık derken sonrasında onu pansiyondan kovar. Müfettiş otel bulamayıp geri döndüğünde artık uysallaşmıştır. Pansiyon parasını öder. Bu olay aslında simgesel bir anlatımla faşizm ve faşizm karşısında farklı toplumsal kümelerin nasıl tepki verdiğini canlandırır. Müfettiş faşist bir zihniyetin temsilcisi olarak yoksul halktan sayılabilecek Ali’yi ezmeye çalışır. Küçük burjuva İnci bunu olumlar. Devrimci öğretmen Arif’in karşı çıkmasıyla hem müfettiş geri adım atar hem de İnci tutumunu değiştirir. Böylece küçük burjuvanın ikili tutumu görülmüş olur. Müfettişin sonrasında her zamankinin tersine pansiyon parasını vermeyi kabul etmesi de faşist zihniyetin sömürgeciliği karşısında nasıl tutum alınması gerektiğini gösterir. Müfettişin zayıf karakterlerin üzerine gitmesini gösteren bir başka sahne ise Ayla’nın yırtık çorabı ve eskimiş kazağıyla alay ettiği bölümdür. Ayla’nın altından sandalyesini çekip onu düşürür. Sonrasında parasını ceplerinde bulamayınca Ayla’yı kolayca hırsızlıkla suçlar. Oysaki parayı daha sonra kendi çorabında bulur.

İnci’nin birçok konuda olduğu gibi komünizm ve din konusunda da kafası karışık. Sayıştay üyesi, İnci’ye uygunsuz bir biçimde dokunmaya başlayınca İnci ona “komünistlik yok” der. İnci’nin komünizm algısını buradan görürüz. İnci’nin işlerinin açılması için Tanrı’ya dua ettiği sahne onun Tanrı anlayışından geleneksel dininkinden nasıl farklı olduğunu gösterir. Arif bu olaya tanık olur. İnci’nin Tanrı’yla sanki bir arkadaşıyla konuşur gibi konuşmasını görünce gülmek için kendini zor tutar. İnci şöyle der: “Allahım, büyük Allahım, istersen hemen yaparsın, n’olacak sanki? Sen çok büyüksün! Senin için pijama neymiş? Ossaat yaparsın... Dakkada yaparsın. Ha, n’olur, biraz da beni gör... Beni gör yani... Verdiğin yere tonla vermişsin... Bize gelince elin sıkı... Olur mu ama? Biz senin kulun değil miyiz?” (ss. 99–100). Sonrasında İnci pijamalarını bir türlü satamayınca Tanrı’ya inancı da sarsılır. Kızarak “Allah yok! Olsa, bunlar olmaz... Bunların hiçbiri olmaz...” der (s. 194).

Emniyet amirinin pansiyona gelip aldığı rüşveti aç gözlü ve kaygısızca anlattığı sahne de başarılı canlandırma örneklerindedir. Emniyet amiri, nasıl rüşvet aldığını anlatırken ağzını limon yer gibi şapırdatar. Ayla kendilerine para vermezse onu şikâyet edeceklerini söylediğinde emniyet amiri öyle bir güler ki masadaki işlemeyen saatin zili titreşir.

Kemal’in ailesiyle yaşadığı çatışmanın küçük oğlu Kerem üzerinde yaptığı etkiyi, Kemal’in ölümünden sonra pansiyona gelen Kemal’in eşi anla-

tır. Kemal kendilerini terk ettikten sonra oğlanın bir süre babasını gece sayıkladığını ancak sonra alıştığını söyler. Yalnız öldüğünü söylediklerinde altına işediğini de ekler. Babasız kalmaya alıştığı sanılan çocuğun aslında içinde bir yerde bu acıyı taşıdığı böyle gösterilir.

Romandaki belki de en etkileyici sahnelerden biri İnci'nin ihbarıyla polisler Umut'u almaya geldiklerinde onun kötümserlik ya da bir pişmanlık belirtisi göstermemesidir. Onlarla çıkarken İnci'ye sıcak bir biçimde gülümser. Onu suçlamaz. Arif bu gülüşün "yüzlerce sayfalık söz" değerinde olduğunu söyler.

Romanın baş karakteri İnci'nin özelliklerini gösteren çok sayıda canlandırma örneği vardır. Son olarak bunlara bakalım. Zengin olma ve sınıf atlama hevesi olan İnci zenginlik hayalinin her gün biftek yemek olduğunu dile getirir. İnci'nin hayalleri kendisi için kafasında canlandırdığı cenaze törenine de yansır. Ölümünden sonra Boyacı Ahmet onun bol çelenkli bir cenaze töreniyle gömülmek istediğini söyler. Buna karşılık İnci'nin cenazesi ancak muhtardan alınan fakirlik kağıdıyla kaldırılır.

İnci yüksek sınıflara özendiği için ara sıra "antre", "silans", "bonjour" gibi Fransızca sözcükler söyler. Bununla gururlanır. Pijamalarını satmaya çalışırken de önce aşırı kibar konuşup karşısındakileri etkilemeye çalışır. Başarısız olunca kibarlık bir anda ortadan kaybolup her zamanki İnci ortaya çıkar. Küfürler edip sinirinden ağlamaya başlar. O sırada yanında olan Arif, İnci'nin iç dünyası ile dışarıyı arasındaki karşıtlığı şöyle belirtir: "Hava inadına güzeldi. Sanki insanlar mutluluklarından bağıra bağıra gülmemek, şarkı söylememek için kendilerini zor tutuyorlardı." (ss. 162-3)

İnci'nin erkeklerle kolay yakınlık kurabilen birisi olması nedeniyle kimi erkekler ona saldırganca yaklaşılacaklarını düşünürler. İnci bunlara karşı kendini korumaya çalışır. Hamamcı ve konfeksiyoncunun çırağı kendisine para karşılığı cinsel ilişki teklif edince sert tepki verir. Kendisini böylesi bir teklife uygun bir kişi olarak görmelerine çok öfkelenir. Ancak İnci'nin kendisini korumakta her zaman başarılı olamadığı da anlaşılır. Bir sahnede müfettiş İnci'ye kimi imalarda bulunur. Bunun üzerine İnci sarsıla sarsıla ağlar ve "Benim gibi aç mı buldun bula bula?" der. Belli ki müfettişin geçmişte İnci'ye iz bırakan bir kötülüğü olmuştur.

8 İtki

Karakterleri harekete geçiren içsel ya da psikolojik denebilecek etmenler bu bölümün konusudur. *Pansiyon Huzur*'da İnci'yi harekete geçiren başlıca duygu korkudur. Bunu romanda en açık dile getiren karakter Umut'tur. Umut ona bu nedenle acır. İnci'nin korkuları içinden en büyüğü evden atılma korkusudur. Ev sahibi İhsan Bey bir sabah pansiyonu ziyaret eder. İnci'ye evi pansiyon olarak işlettiğinin ve bir tür imalathane olarak kullandığının farkında olduğunu söyler. Bunlar onu evden atmak için yeterli

nedenlerdir. Kirayı ödemek için 15 gün süre verir. İnci o gittikten sonra sinir krizine girer. Daha önce görülmemiş bir titreme başlar. Ev sahibinin ona “İnci Hanım” demeyi bırakıp “İnci” demesi bile onun için evden atılmasının yakın olduğuna yönelik bir göstergedir ona göre. Sonrasında İnci o korkuyla yaşamaya başlar. Sık sık Arif’e ev sahibinin kendisini evden atıp atamayacağını sorar. Gerekirse evi yakarım yine çıkmam, der. Umut evsiz kalma korkusunun pijamaları bile ona unutturduğuna dikkat çeker. Bu korku nedeniyle İnci, aslında çok kırgın olduğu Almanya’daki oğluna mektup yazmaya başlar. Ondan para isteyecek olur. Ancak gururuna yediremeyip mektubu yırtar. Rüyasında bile ev sahibinin onu evden attığını bunun üzerine benzin döküp evi yaktığını görür.

İnci’yi harekete geçiren bir duygu da umuttur. Pijama işinde başarılı olma umudu onu yaşama bağlar. Başarısızlığını kabullenmesi onu bunalıma sokar. Önceden pijamalardan teki için ortalığı ayağa kaldırırken karşıdaki konfeksiyoncudaki çalışan bir çocuk 15 pijamayı satacağım deyip ortadan kaybolduğunda İnci tepkisiz kalır. Bu dönemde artık sürekli çocukluğundan ve geçmişteki ilişkilerinden söz etmeye başlar. Kendini yaşama kapatır.

İnci’nin geçmişi travmatik olaylarla doludur. Bir sahnede okul yıllarından kötü bir anısını anlatır. Türkçe öğretmeni yazdığı kompozisyon nedeniyle sınıf arkadaşı İbrahim’i dövmüştür. İbrahim aç kalınca çok sevdiği kuşunu kesip yiyen bir adamı anlatmış yazıda. İnci bu olayın bir anda aklına gelmesinin zihninin kirliliğine bağlar ve bu ona bedeninin kirliliğini düşündürür. Tümünden kirliliği bir insan olduğunu duyumsar. Bu kirlilik duygusu onda özsaygı eksikliğine neden olur. Kendini denetleyemez. Yapıp ettiklerinden sonradan pişmanlık duyar. Örneğin pijama işindeki başarısızlık nedeniyle yaşama küstüğü dönemde yineleyerek anlattığı anıları ilgilie dinleyen tek kişi Ayla’dır. Aralarında bir yakınlık oluşur. Buna karşılık İnci’nin bunalımının ilk kurbanı o olur. Pansiyondaki en zayıf, en kırılabilir kişi olduğu için İnci ilk onu hedef alır. Bir gece yarısı Ayla’ya saldırıp onu pansiyondan kovar. Birkaç gün sonra bu kadar sinirlenmesini Ayla’nın karnını nasıl doyurduğunu anlatması olduğunu söyler ancak bir yandan da büyük pişmanlık duyar. Ayla’dan sonra sıra Umut’a gelir. Umut ve onun devrimci arkadaşlarından dolayı başına bir iş gelecek korkusu ve belki kendisine bir ödül verilir düşüncesiyle Umut’u ihbar eder. Eve gelen polisler Umut’un odasını arayıp onu götürürler. İnci bu olaydan sonra da kendine kızar. Umut’un kendisine geçmişte yaptığı büyük iyilikleri anımsaması pişmanlığını daha da büyütür. Kemal’in geçmişte onu posa olarak nitelendirmesine hak verir. Kendisinin niye böyle kötü olduğunu Arif’e sorar. Bu kötülüğünün sorumlusunun kim olduğunu sorgular.

Korku duygusu yaşayan tek karakter İnci değildir. Ayla da geçmişinde yaşadıklarından dolayı pansiyondan atılma korkusu yaşar. Bu nedenle İnci’nin huyuna gitmeye çalışır. İnci kendisine sinirlendiğinde hemen pijamalardan ne kadar büyük para kazanacağını söyleyerek onu yatıştırır.

Matbaacı Ali'nin yoğun olarak yaşadığı duygu sevgisizliktir. İşleri nedeniyle ailesiyle arası bozulunca yalnız kalır. Bir keresinde bir sokak köpeğine sevgi göstermek ister. Onu öpmeye çalışırken köpek burnunu ısırır.

Umut'u harekete geçiren etmen ise insancılığı ve iyilikseverliğidir. İnci'nin pijama işine destek olabilmek için paltosunu satıp ona yardım edecek kadar cömerttir. Pijamaların terzilerinin evlerinden toplanmasında İnci'ye yardım eder. Büyükada'ya bile giderler birlikte. Mağazalar pijamaları almayı kabul etmeyince Umut bunları İstiklal Caddesinde tezgâh açıp satmaya başlar. Zabıtaya yakalanır. En sonunda ise Ayla ile kapı kapı dolaşarak pijamaları satmaya çalışır.

9 İzlek

Romanın ana izleği Kemal'in İnci değerlendirmesinden çıkar. İnci bir küçük burjuvadır. Yapıt bize bir küçük burjuvanın acınası çaresizliğini ve girdiği çıkmazı gösterir. Kemal'in bu değerlendirmesi yapıtın son bölümünde İnci'nin cenazesi sırasında Arif'in aklından geçenlere de yansır: "Kemal'in 'küçük burjuva'sını gömmüştük artık. İçimde öyle bir duygu vardı ki, sanki bir insanı değil de, bir yanlışı, bir çığılığı, bir açlığı, hastalıklı bir kahkahayı gömmüştük toprağa." (s. 224)

Yapıttaki bir başka izlek ise devrimci savaşımın güçlüğüdür. Kemal, ailesi ve devrimci savaşım arasında kalmıştır. Uğruna canını verecek kadar bağlı olduğu idealleri uğruna eşi ve çocuğunu terk eder. Haklı olduğunu düşünür ancak içten içe acı çeker.

10 Toplumsal Çözümleme

Pansiyon Huzur öykünün geçtiği dönemin toplumsal yapısını başarıyla yansıtır. Genel olarak söylersek romandaki pansiyon dairesi dönemin Türkiye'si gibi düşünülebilir. İnci bir yerde bunu açıkça söyler, "Pansiyon Türkiye" burası, der. Toplumsal konularla ilgili tartışmalar ikili konuşmalara ve karakterlerin tutumlarına yansır. Örneğin İnci, bir sahnede, başına gelenleri dünyanın puştluğuna bağlar. Arif ise bütün dünyanın öyle olduğunu vurgular. Onun üstüne tek başına yürünmez milyonlar gerekir, der. Benzer bir sahne Ali Umut'a kimi insanların neden aç kimilerinin ise tok olduğunu sorduğunda yaşanır. Sorunun yanıtını İnci vermek ister ama başarılı olamaz. Ali, İnci gibi karakterler sorunlarının çözümünü göremez ancak Arif Umut gibi okumuş, aydın olarak gördükleri kişilerin sözlerine de kulak asmazlar. Böylece küçük burjuvanın çıkmazını görürüz.

Romanda küçük burjuva bakış açısıyla ilgili önemli ayrıntılar yansıtılır. Örneğin Kemal küçük burjuva bencilliğini onların diğer insanları eşya olarak görmesi olarak dile getirir. İnci, Kemal'in kendisini küçük burjuva olarak gördüğünün farkındadır. Kemal'in ölümünden sonra onunla arasında

geçen bir konuşmayı anımsar. Kemal ona bir gün burjuvalara özenip çalışmadan yaşamayı amaçlayan bir küçük burjuva olduğunu söylemiş. İnci bu sözlerde en çok “küçük” nitelemesine alındığını söyler.

İnci'nin pijama diktirmek için verdiği ilana çok sayıda başvuru olur. Bunlardan biri 15-16 yaşındaki torununu getiren bir Kuvayı Milliye gazisidir. Gazi çektiği büyük yoksulluğu anlatır. İnci'ye torununa iş vermesi için yalvarır. İnci ise bu anlatılanlara duyarsız bir biçimde tepki verip gaziye şöyle der: “Sen kurtarmışsın, içerideki tilkiler parsellemiş parsellemiş kurulmuş üstüne. Var mı bi karış toprağın? (...) Bak bak madalyaya doyur karnını öyleyse! Bir de belediye otobüslerinin ön kapısından gir!” (ss. 69–70) Bu sahnede iki açıdan dikkat çekicidir. İlk olarak bir Kurtuluş Savaşı gazisine dönemin Türkiye'sinde ne kadar değer verildiğini görürüz. Gazi büyük yoksulluk çekmektedir. Son umudu okul çağındaki torununu çalıştırmaktır. İkinci olarak bu sahnede İnci'nin, kendisi gibi yoksulluk çekenlerin aslında yeterince uyanık olmadıkları için bu konumda olduklarına inandığını görürüz. Ona göre çare “tilki” gibi olup zenginleşmenin yollarını kollamaktan geçer.

Romanın geçtiği dönem, toplumcu savaşımla ilgili tartışmaların Türkiye'de yoğun olarak yaşandığı zamanlardır. Bu tartışmalar karakterler arasındaki ikili konuşmalara da yansır. Örneğin Kemal Umut'la konuşurken dönemin kendini toplumcu sayan yazarlarını eleştirir. Kemal'e göre toplumculuk moda olmuştur. Bütün yazarlar toplumcu olmakla övünürler ancak buna uygun yapıtlar ortaya koymazlar. Kemal şöyle der: “Sözgelimi adam kalkmış, Sartre gibi, Camus gibi döktürmüş... Bir yığın sıkıntı, bunalım falan filan... Ya da tutmuş Fransız gerçeküstüleri gibi şiir yazmış... Ama sorarsan toplumcu... Peki nasıl toplumculuk bu? Nasıl?” (ss. 171–2) Dönemin devrimcilerinin aile ilişkilerini nasıl gördüklerini de Kemal'in konuya yaklaşımında buluruz. Kemal fabrikada bir işçi olarak kaldığı sürece eşine ve çocuğuna bakabileceğini, buna karşılık onların da kendisini seveceğini ancak bunun gerçek sevgi olmayıp paraya dayalı bir ilişki olduğunu düşünür. Ona göre sağlıklı bir sevgi kadının da çalıştığı, çocuğun geçimini devletin karşıladığı bir düzende olanaklıdır. Kemal Fatma ile yaşadığı tartışmada ideallerine bağlılığını şöyle dile getirir: “Eskiden sen ve Kerem için çalışırdım. Şimdi bütün Fatma'lar ve Kerem'ler için çalışıyorum. Ya da bana öyle geliyor. Başta kendimin, sonra da senin ve Kerem'in ölümüne hemen razı olabilirdim. Yeter ki bu pislikten kurtulsun Türkiye... Yaptığım işi çok seviyorum... Ama çok... Kim ne derse desin...” (ss. 148–9)

Romanda toplumsal tartışma açısından belki de en çarpıcı sahnelerden biri Umut'un arkadaşı olan bir devrimci öğrencinin babasının, oğlundan haber alamadığı için pansiyona geldiğinde, Sayıştay üyesi Mahmut'la yaşadığı tartışmadır. Sayıştay üyesine göre Türkiye aslında bir cennettir ancak devrimci gençler ortalığı karıştırmaktadır. Bu sözler babayı çok öfkelen-dirir. Sayıştay üyesine şöyle çıkışır: “Beyefendi bir ömür boyu karın doyurmak için yapılan çırpınmalara hayat diyorlar bu ülkede. Oysa hayat,

karın doyduktan sonra yaşanan doğru, haklı, temiz zevklerdir. Bir işçi ya da memur sekiz saat çalıştıktan sonra, bir de gece işi bulup çalışırsa buna hayat değil işkence denir. (...) Ancak öldükten sonra dinlenebilenlerin çoğunluk olduğu bu ülkeye nasıl cennet dersiniz siz?" (s. 157)

Kaynaklar

Yalçın, İrfan (2003). *Pansiyon Huzur*. İstanbul: Kaynak Yayınları.